

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
8 Пж 2972/24
28.08.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Миле Ђорђевић, председника већа, судије Јасмине Ђурђевић и судије Николе Ивчевског, чланова већа, у правној ствари тужиоца Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, Београд, против тужених: 1. Компанија „Дунав осигурање” адо Београд и 2. АА из, кога заступа Вјерка Сариф, адвокат из, вредност спора 3.352.441,92 динара, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца, о жалби првотуженог и о жалби друготуженог, изјављеним против пресуде Привредног суда у Београду П 3727/22 од 13.12.2023. године, у седници већа одржаној дана 28.08.2024. године, донео је следећу

ПРЕСУДУ

I ДЕЛИМИЧНО СЕ ОДБИЈАЈУ жалба првотуженог и жалба друготуженог и **ПОТВРЂУЈЕ СЕ** пресуда Привредног суда у Београду П 3727/22 од 13.12.2023. године у делу става II изреке којим су обавезани тужени Компанија „Дунав осигурање” адо Београд и АА из да тужиоцу Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање Београд солидарно исплате износ од 263.745,17 динара, као и законску затезну камату на износ од 251.500,51 динара почев од 01.06.2023. године па до исплате.

II УКИДА СЕ пресуда Привредног суда у Београду П 3727/22 од 13.12.2023. године у делу става II изреке којим су обавезани тужени да тужиоцу солидарно исплате износ од 3.088.696,75 динара у року од 8 дана, као и у ставу III и IV изреке и у том делу се списи предмета враћају првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 3727/22 од 13.12.2023. године у ставу I изреке дозвољено је преиначење тужбе. У ставу II изреке обавезани су тужени да тужиоцу солидарно исплате износ од 263.745,17 динара, законску затезну камату на износ од 251.500,51 динара почев од 01.06.2023. године до исплате, као и износ од 3.088.696,75 динара, у року од 8 дана. У ставу III изреке је одбијен тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да тужени солидарно исплате законску затезну камату на износ од 3.088.696,75 динара почев од 13.12.2023. године до исплате. У ставу IV изреке обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове поступка у износу од 206.248,00 динара, у року од 8 дана.

Против наведене пресуде тужилац је изјавио жалбу због погрешне примене материјалног права и погрешне одлуке о трошковима парничног поступка. У жалби је навео да је неосновано одбијен тужбени захтев за исплату камате на досуђени износ

будућих исплата породичне пензије. Тужилац сматра да је цело његово потраживање како по основу већ доспелих износа породичне пензије, тако и по основу будућих давања, доспело, те да има право на законску затезну камату. Оспорава се и одлука о трошковима парничног поступка, јер тужилац сматра да има право и на накнаду трошкова превоза свог помоћника. Стога предлаже да се првостепена пресуда преиначи у складу са жалбеним наводима. Трошкове другостепеног поступка је опредељено тражио.

Жалбу против првостепене пресуде изјавио је и првотужени из свих законом предвиђених разлога. У жалби посебно указује на битну повреду из чл. 374. ст. 2. тач. 12. Закона о парничном поступку, јер сматра да суд за своју одлуку није дао јасне разлоге. Испуњеност услова за досуђење будућих давања по основу породичне пензије треба ценити по Закону о облигационим односима, односно оваква исплата једнократног износа уместо плаћања ренте може се досудити само из озбиљних узрока, а никакве посебне околности не указују да ће бити потешкоћа у будућој наплати. Поред тога, ни пре подношења тужбе тужилац није од туженог тражио исплату будућих износа, као ни исплату доприноса за здравствено осигурање, па је стога неосновано досуђена законска затезна камата за период пре подношења тужбе. Стога предлаже да се у побијаном делу пресуда укине или преиначи у смислу жалбених навода. Трошкове другостепеног поступка је опредељено тражио.

Друготужени је изјавио жалбу против првостепене пресуде из свих законом предвиђених разлога. Указао је на одредбе чл. 18. и 29. Закона о обавезном осигурању у саобраћају, као и на одредбе чл. 206. и 208. Закона о облигационим односима. Сматра да друготужени није требао да буде обавезан да солидарно са првотуженим накнади штету. Друготужени не може бити солидарни дужник, јер је закључењем уговора о осигурању са првотуженим изместио своју одговорност, односно пренео је на првотуженог одговорност за настале штетне последице. Законска је обавеза власника моторних возила да се осигурају од одговорности за штету начињену трећим лицима. При томе, друготужени није изгубио право из осигурања, односно првотужени нема правни однос да се регресира према њему. Стога предлаже да се пресуда у односу на њега укине или да се преиначи у складу са жалбеним наводима. Трошкове другостепеног поступка је опредељено тражио.

Испитујући побијану пресуду, на основу чл. 386. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд је нашао да су жалбе делимично основане.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из чл. 374. ст. 2. Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда, дана 11.12.2018. године дошло је до саобраћајне несреће на раскрсници државних путева из правца ка, у којој је смртно страдао ББ из, Други учесник у предметној саобраћајној несрећи, АА из, је оглашен кривим правноснажном пресудом Основног суда у К. од године, на основу споразума о признању кривице због кривичног дела „тешко дело против безбедности јавног саобраћаја“ на казну затвора у трајању од 1 године и меру безбедности забране управљања моторним возилима Б категорије у трајању од 1 године. Возило којим је управљао АА, овде друготужени, било је осигурано код првотуженог „Дунав осигурање“ од одговорности за штету причињену трећим лицима.

Тужилац је привременим решењем од 09.09.2019. године утврдио право на породичну пензију ВВ, ГГ и ДД, почев од 12.12.2018. године у аконтационом износу од 12.984,01 динара месечно. Даље, привременим решењем тужиоца од 17.09.2019. године утврђена је породична пензија и за дете ЂЂ почев од 29.06.2019. године, па је свим члановима породице одређен износ породичне пензије од 14.426,88 динара месечно.

Тужилац је пре покретања овог поступка поднео захтев туженом да му исплати износ од 650.988,52 динара на име исплаћене породичне пензије у периоду од 23.11.2019. године па до 09.07.2022. године. Како тужени није поступио по захтеву у року од 8 дана, тужилац је покренуо овај парнични поступак у коме је накнадно повећао тужбени захтев и за уплате које је извршио од јула 2022. године до марта 2023. године, а поднео је захтев и за исплату будућих давања до 29.06.2034. године, када најмлађи члан породице ЂЂ пуни 15 година живота.

Првотужени је у току овог парничног поступка добровољно платио тужиоцу износ чију исплату је тражио пре покретања поступка, од 650.571,00 динара. Према налазу судског вештака економско-финансијске струке, у периоду од јула 2022. године до марта 2023. године тужилац је исплатио још 251.500,51 динара на име породичне пензије и доприноса, а обрачуната је и камата од дана плаћања па до подношења тужбе.

У погледу захтева који се односи на будућа давања породичне пензије, утврђено је да тужиоцу припада износ од 2.800.269,04 динара за период од априла 2023. године до 29.06.2034. године, као и будући доприноси за обавезно здравствено осигурање од 288.427,71 динара, односно укупно 3.088.696,75 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су тужени одговорни да накнаде тужиоцу штету због тога што је до исплате породичне пензије дошло услед смрти осигураника тужиоца у саобраћајној несрећи за коју је одговоран друготужени, а возило којим је штета начињена је било осигурано од одговорности код првотуженог.

Привредни апелациони суд налази да је на утврђено чињенично стање првостепени суд правилно применио материјално право када је закључио да су прво и друготужени одговорни да солидарно накнаде штету тужиоцу, али се у погледу висине претрпљене штете одлука не може у потпуности прихватити.

Према чл. 208. ст. 1. и 3. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, накнада штете причињене Фонду, односно повраћај незаконито и неправилно извршених исплата пензија и других новчаних примања из пензијског и инвалидског осигурања, врши се по одредбама закона којим се уређују облигациони односи, ако овим законом није другачије одређено. Фонд има право да захтева накнаду причињене штете од лица које је проузроковало инвалидност, телесно оштећење, потребу за помоћ и негу од другог лица или смрт осигураника ако је по том основу остварено право из пензијског и инвалидског осигурања.

Према чл. 209. истог Закона, захтевом за накнаду штете може се обухватити укупан износ штете или део штете који се односи на одређени протекли период. Фонд може захтевати да се штета која је проузроковала обавезу плаћања инвалидске или породичне пензије, као и другог трајног новчаног примања надокнади једнократним износом у целини. Тај једнократни износ се обрачунава према висини признате пензије и другог трајног новчаног примања, као и према очекиваном просечном времену коришћења тих права.

Према чл. 188. Закона о облигационим односима, у случају смрти, телесне повреде или оштећења здравља накнада се одређује, по правилу, у облику новчане ренте, доживотно или за одређено време. Новчана рента досуђена на име накнаде штете се плаћа месечно унапред, ако суд не одреди што друго. Поверилац има право да захтева потребно обезбеђење за исплату ренте, осим ако то према околностима случаја не би било оправдано. Ако дужник не пружи довољно обезбеђење које суд одреди, поверилац има право да захтева да му се уместо ренте исплати једна укупна свота чија се висина одређује према висини ренте и вероватном трајању повериочевог живота, уз одбитак одговарајућих камата. Из озбиљних узрока поверилац може и у другим случајевима захтевати одмах или доцније да му се уместо ренте исплати једна укупна свота.

Према чл. 24. Закона о обавезном осигурању у саобраћају, потраживање по основу осигурања од аутоодговорности оштећено лице остварује подношењем одштетног захтева непосредно друштво за осигурање. Оштећено лице може поднети захтев за накнаду штете друштву за осигурање са којим је то лице закључило уговор о осигурању од аутоодговорности, ако је таква могућност предвиђена тим уговором сагласно актима пословне политике друштва. Ако друштво за осигурање не достави образложену понуду за накнаду штете, односно обавештење из чл. 25. ст. 5. овог Закона, у року од 90 дана од дана пријема одштетног захтева, односно не исплати малу штету у року из чл. 27. овог Закона (8 дана), оштећено лице може поднети тужбу суду и о томе обавестити Народну банку Србије. Тужба поднета пре истека наведеног рока се сматра преурањеном.

У конкретном случају, друготужени АА из је правноснажном пресудом донетом у кривичном поступку оглашен кривим за тешко дело против безбедности јавног саобраћаја, као лице које је изазвало саобраћајну незгоду у којој је погинуо осигураник тужиоца, а што је довело до плаћања породичне пензије члановима његове породице, супрузи и деци. Возило којим је проузрокована штета је било осигурано од одговорности за штету нанету другим лицима код овде првотуженог „Дунав осигурање“, па стога постоји обавеза и прво и друготуженог да тужиоцу солидарно накнаде насталу штету. Не могу се прихватити жалбени наводи друготуженог да због тога што је закључио уговор о осигурању са првотуженим постоји само обавеза првотуженог за накнаду штете. Напротив, оба тужена су солидарно одговорна да накнаде исту штету, а тужилац по правилима о солидарној одговорности из чл. 414. Закона о облигационим односима, има право да тражи исплату целокупног износа штете како од једног, тако и од другог туженог или од обојице као у овом парничном поступку, све док обавеза не буде у потпуности измирена. Друготужени одговара по основу чл. 174. Закона о облигационим односима, који предвиђа да за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице које се њоме бави. Одредбе Закона о обавезном осигурању у саобраћају на које се позива друготужени, а које се односе на губитак права из осигурања, тичу се међусобног правног односа прво и друготуженог, који није од утицаја на одлучивање о тужбеном захтеву у овој правној ствари.

Не могу се прихватити жалбени наводи првотуженог да нису испуњени услови да се досуди накнада будућих давања у једнократном износу. Испуњеност услова за овакав вид наканде штете треба посматрати пре свега у односу на друготуженог, као лице које је штету скривило, а друготужени је у овом поступку изричито оспоравао тужбени захтев. Према садржини донете кривичне пресуде, ради се о лицу слабијег имовинског стања, а са друге стране оштећени су чланови породице настрадалог лица, супруга и троје малолетне деце. Стога свакако постоје озбиљни узроци, у смислу чл. 188. Закона о облигационим односима, да се исплати једна укупна свота уместо месечне ренте. Обавеза првотуженог као осигуравајућег друштва се и састоји у исплати осигураних суме, која се по правилу исплаћује једнократно, а не месечно унапред.

Првотужени се у току поступка позивао на одредбу чл. 24. Закона о обавезном осигурању у саобраћају, наводећи да је тужилац покренуо овај парнични поступак након што је протекло 8 дана од када је упутио одштетни захтев туженом као друштву за осигурање, а требало је да се тужба поднесе тек по истеку рока од 90 дана, те је због тога преурањена. Поред тога, тужени је у наведеном року и исплатио тужиоцу износ од 650.571,00 динара. Међутим, тужилац је у току овог парничног поступка повећао тужбени захтев тражећи и износе које је у међувремену уплатио све до марта 2023. године, као и будућа давања, у смислу чл. 209. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, а ове износе до закључења главне расправе првотужени није платио тужиоцу. Чињеница да је део првобитно постављеног захтева добровољно исплаћен од

стране првотуженог може бити узета у обзир приликом одмеравања укупних трошкова овог поступка, о чему ће суд одлучити приликом доношења нове одлуке.

Како тужени нису исплатили износе породичне пензије са пратећим давањима, односно доприносима за период од јула 2022. године до марта 2023. године, то су тужени правилно обавезани да и овај износ са припадајућом каматом плате тужиоцу у износу од укупно 263.745,17 динара.

Међутим, жалбом првотуженог се основано указује да се тачан износ будућих давања по основу породичне пензије, која ће бити исплаћивана све до 2034. године, не може поуздано утврдити на основу изведених доказа. Наиме, према чл. 188. ст. 4. Закона о облигационим односима, укупна свота се одређује према висини ренте и вероватном трајању повериочевог живота уз одбитак одговарајућих камата. У конкретном случају, вештак економско-финансијске струке се на примедбе првотуженог изјаснио да није актуар по струци, односно да није обрачун будућих давања извршио уз одбитак одговарајућих камата, па произлази да висина овог дела тужиочевог потраживања није правилно утврђена. И сам тужилац је у тужби првобитно навео износ будућих давања, које је сам обрачунао, у знатно нижем износу од оног до кога је дошао судски вештак.

Поред тога и у жалби тужиоца се основано указује да није било разлога да се одбије тужбени захтев у делу тражене камате на износ будућих давања. Првостепени суд образлаже у погледу будућих давања да тужени још увек нису у доцњи, односно да би камата почела да тече тек кад протекне 8 дана за добровољно испуњење утврђене обавезе из судске пресуде. Међутим, како се ради о накнади штете потребно је применити чл. 189. ст. 2. Закона о облигационим односима, који предвиђа да се висина накнаде штете одређује по ценама у време доношења судске одлуке, изузев кад закон одређује што друго. У том смислу и висина будућих давања се утврђује кроз налаз вештака актуара, а тужиоцу би припадало право на камату од дана пресуђења, с обзиром да се иста и обрачунава према околностима у време доношења судске одлуке.

Из наведених разлога је првостепена пресуда делимично потврђена у делу у коме су тужени обавезани да солидарно плате тужиоцу износ од 263.745,17 динара са каматом, а укинута у делу у коме су обавезани да му плате будућа давања од 3.088.696,75 динара, као и у делу којим је одбијен захтев за исплату камате на наведени износ, односно у делу одлуке о трошковима поступка, све на основу чл. 390. и 392. ст. 2. Закона о парничном поступку.

У даљем току поступка ће првостепени суд узети у обзир примедбе из ове пресуде и поновном оценом изведених доказа, а по потреби извођењем других доказа, утврдити тачну висину тужиочевог потраживања, а одлучиће и о целокупним трошковима овог парничног поступка.

НИ/ЈВ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА – СУДИЈА
Мила Ђорђевић с. р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице
Срђан Никић